

Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelua kos

Elämäalue	Rakenneindikaattorit
HENKILÖKOHTAINEN VAPAAUS JA KOSKEMATTOMUUS	Sukupuolivähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten itsemääräämisoikeuden vahvistaminen: terveyspalvelut ja translain puutteet, myös seksuaalivähemmistöihin kuuluvat (esim. eheytyshoitojen kitkeminen)
	Ympäri vuorokautisten palvelujen piirissä olevien itsemääräämisoikeuden vahvistaminen: sääntelyn ja ohjeistuksen selkeyttäminen
OIKEUSTURVA JA HYVÄ HALLINTO	Turvapaikanhakijoiden oikeusturva (jos laki menee läpi, ei tarvetta)
YKSITYIS- JA PERHE-ELÄMÄ	
SANAN-, MIELIPITEEN- JA VAKAUMUKSENVAPAAUS	
KIELI JA KULTTUURI	Saamelaisten sote-palveluiden lainsäädännöllinen tilanne

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN	Saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteutuminen + ILO169 ja FPIC
TOIMEENTULO JA IHMISARVOINEN TYÖ	
SIVISTYS JA KOULUTUS	
TERVEYS, HYVINVOINTI JA YMPÄRISTÖ	Paperittomien oikeus terveydenhuoltoon
	Perus- ja ihmisoikeusriskien ehkäiseminen yritystoiminnassa Suomessa

kevassa kuulemistilaisuudessa 10.11.2020

Prosessi-indikaattorit
Ihmiskaupan vastaisen työn resurssit
Kansallisen ihmisoikeusinstituution, erillisvaltuutettujen ja laillisuusvalvojien toimivalta ja resurssit
Kuntien ja alueiden viranomaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu
Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen seurantaan koskevan tietopohjan kehittäminen
Kuntien lastensuojeluviranomaisten resurssit
Tukipalvelut tietoturvaloukkausten uhreille
Uskonnon- ja vakaumuksenvapauden toteutuminen perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Esim. koulujen opetus ja sen laadun valvonta ja resursointi
Saamenkielisten sote-palveluiden saatavuus: palveluiden rahoitus sekä kulttuuria ja kieltä osaavien sote-alan ihmisten koulutus
Romanikielen opetuksen kehittäminen

Väestö- ja vähemmistöryhmien huomioon ottaminen kuntien ja alueiden osallisuus- tai vastaavissa suunnitelmissa
Saamelaisten itsemääräämisoikeuden huomioon ottamista kuntien ja valtion suunnitelmissa
Lapsivaikutusarvioinnin kehittäminen kuntatasolla
Työ- ja rekrytointisyrjinnän vastaisen työn hankkeet ja resurssit
Perusturvan taso
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat työpaikoilla
Oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu (ml. uskontoon perustuva syrjintä)
Perus- ja ihmisoikeustutkimuksen resurssit
Oppilaiden oikeussuojakeinot
Kehosuhdekasvatus ja sukupuolisensitiivinen kasvatus opetussuunnitelmassa ja opettajankoulutuksessa
Kuntien esteettömyys- ja saavutettavuuskartoitukset ja -suunnitelmat
Mielenterveyspalveluiden saatavuus ja saavutettavuus
Väestö- ja vähemmistöryhmien huomioon ottaminen kuntien ja alueiden hyvinvointikertomuksissa
Väestö- ja vähemmistöryhmien huomioon ottaminen vaikutusten ennakoarvioinnissa kunnissa

Esitetyt indikaattoriehdotukset

Lopputulospindikaattorit
Väkivalta o Lasten ja nuorten kokemaa väkivalta ja häirintä ja kiusaaminen o Naisiin kohdistuva väkivalta ja seksuaalinen häirintä (intersektionaalisuus) o Henkirikollisuus, väkivaltakokemukset ja väkivaltakuolleisuus
Ennenaikaiset kuolemat (esim. itsemurhat, huume-kuolemat, tapaturmaiset kuolemat)
Syrjintä: koettu syrjintä väestöryhmittäin
Tutkintavankien olosuhteet
Sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä olevan laitoksen hoidossa olevien olosuhteet, esim. tahdonvastainen psykiatrinen hoito
Ulkomaalaislain nojalla tapahtuva säilöönotto
Lapsen oikeusturvan toteutuminen huoltoa ja asumista koskevissa asioissa
Syrjinnän ja viharikosten aliraportointi: Erityisesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvat, maahanmuuttajat, vammaiset
Tietoisuus omista oikeuksista ja oikeussuojakeinoista
Väestö- ja vähemmistöryhmien huomioiminen julkishallinnon palveluita digitalisoitaessa
Kanteluiden määrä ja niiden menestyminen
Viranomaisten sisäinen valvonta yhdenvertaisuuden varmistamiseksi/Yhdenvertaisuuslain arvioinnin työkalu
Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden perheenyhdistäminen
Eri tyyppisten perheiden ja perhemuotojen yhdenvertaisuus
Perhevapaiden ja vanhempainpäivärahojen jakautuminen vanhempien kesken
Vammaisten oikeus itsenäiseen elämään
Tiedustelulainsäädäntö PIO-näkökulmasta
Vihapuheen tai maalittamisen kohteeksi joutuneet
Uskonnon- ja vakaumuksenvapauden toteutuminen
Uskonyhteisön vaikutus oikeusprosesseihin
Uskonyhteisöön kuulumisen edellytykset (esim. ehkäisykielto, kunniaväkivalta, sukuelinten silpominen)
Elämäkatsomustiedon oppilasosuu
Uskontoon kuuluvien itseilmaisu
Oikeus vaihtaa uskontoa
Uskonnon- ja sananvapauden välisten kollisioiden ohjeistus
Uskonnon- ja vakaumuksenvapauden edistämisen resurssit
Saamenkielinen ja saamenkielen opetus
Viittomakieli viranomaisviestinnässä

Selkokieli ja vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät viranomaisviestinnässä
Saamenkielen palveluiden saatavuus ja missä muodossa palvelu on toteutettu
Osallistuminen kulttuurielämään, vapaa-ajantoimintaan ja urheiluun
Digitaalisten taitojen riittävyys työssä ja arkielämässä
Saamelaisten oikeus päättää sisäisistä asioistaan ja osallistua itseään koskeviin asioihin
Väestö- ja vähemmistöryhmien kokemukset osallisuudesta (vammat henkilöt: miten voivat osallistua, esim. elinympäristönsä suunnitteluun, päätösten toimeenpanoon, paljonko vammaisia on päättävissä elimissä; lapset; saamelaiset)
Naisten ja miesten palkkatasa-arvo
Perusturvan riittävyys/köyhyys/koettu köyhyys
Väestö- ja vähemmistöryhmien työllisyys (vammat, vammaisten työoikeudet)
Järjestäytymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (ILO-sopimukset ja niistä kehitetyt indikaattorit)
Oikeus ryhtyä yrittäjäksi
Ihmisoikeuskasvatuksen toteutuminen opettajankoulutuksessa
Ihmisoikeuskoulutus (erityisesti sote-alalla)
Maahanmuuttajalasten osallistuminen varhaiskasvatukseen
Syrjintä koulutukseen ohjautumisessa
Koulutuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (ml. miten vammat pääsevät perusasteen jälkeiseen koulutukseen)
Toisen asteen koulutuksen suorittaminen loppuun eri väestöryhmittäin (erityisesti maahanmuuttajat)
Asunottomuus
Ilmastonmuutoksen negatiiviset vaikutukset ja ilmastovaikutukset (erityisesti maahanmuuttajat)